

Izšla vsak četrtek in velja s poštnino vred ali v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 32 D, pol leta 16 D, četrt leta 8 D. Izven Jugoslavije 56 D. Naročnina se pošlje na upravništvo »Slov. Gospodarja« v Mariboru, Koroska cesta 5. List se dopušlja do odpovedi. Naročnina se plačuje vnaprej. — Telefon interurban št. 113.

Posamezna številka stane 1-50 din.

Poštnina plačana v gotovini.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo je v Mariboru, Koroska cesta št. 5. Rokopisi se ne vračajo. Upravništvo sprejema naročnino, inserate in reklamacije.

Cene inseratov po dogovoru. Za večkratne oglase primeren popust. Nezaprete reklamacije so poštne proste.

Cekovni račun poštnega urada Ljubljana 10.006. Telefon interurb. št. 113.

30. številka.

MARIBOR, dne 9. julija 1925.

59. letnik.

Pred R. R. vlado.

O pogajanjih med radikalno in Radičevo stranko prihajajo iz Beograda najrazličnejše vesti. Eni pravijo, da so se pogajanja koncem pretečenega tedna šele prav začela, drugi, da so že pri kraju, tretji, da vse skupaj niti ne zasluži imena pogajanj; ampak da je vse skupaj samo razgovorjanje ali nekaka zavlačevalna prevara radikalnega vodstva itd. O pogajanjih ali razgovorjih pišejo listi vseh strank in struj in bo jasno, da se da lahko največ na poročevanje tistih, ki stojijo popolnoma izven vsega tega, pa naj se imenuje pravo pogajanje ali prava mešetarija. Med to stran je treba pred vsem prišteti beograjski dnevnik »Novosti«, ki ga izdaja bivši srbski minister in poslanik Joca Jovanović, sedaj narodni poslanec zemljoradniške stranke. »Novosti« čisto navajajo dejstva, ki vzbujajo sum, da je vse skupaj zavlačevanje, ki je sedaj po verifikaciji vseh mandatov še posebno potrebno vodstvu radikalne stranke.

Da Pašič ni mož sporazuma, je znana stvar, ne sme se pa tudi pozabiti, da se on tako star in tako bolan še ni umaknil iz vodilnega mesta. Saj ni pustil, da bi si radikalni poslanci vodstvo sami izbrali, ampak je sam kratkoma imenoval tričlansko vodstvo kluba in stranke. To vodstvo je koncem pretečenega tedna s tremi radičevci sicer že podpisalo neko objavo o pogajanju, ki pa ne pove drugega kot to, da so se trije zastopniki radikalov in trije zastopniki Hrvatov ob tej in tej uri sestali in izmenjali svoje misli. Važno je tudi to, da vsi trije imenovani radikalni voditelji skupaj ali pa posamezno hodijo k bolanemu Pašiču na dom po navodila.

Da so tudi v Zagrebu mnenja in stališča glede pogajanja in sporazumevanja različna, je razumljivo. P. Radič in še dva druga poslanci, ki vodijo sedaj hrvatsko seljaško stranko ter se pogajajo z radikali, vedno molčijo, da ne bi imeli radi kakršnihkoli izjav neprilic pozneje enkrat, ko bo vsem jasno, kaj se je izcimilo iz pogajanj ali razgovorov. Zagrebško časopisje je v glavnem razdeljeno na dva labora; eden pričakuje vse najboljše, drugi pa zasleduje ves razvoj ter tudi ne skriva najrazličnejših pomislekov na podlagi dejstev, ki jih tudi nepristranske beograjske »Novosti« omenjajo.

Edino samostojni demokrati imajo kot na migljaj isto mnenje v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani, samo da se ta mnenja prav smešno menjujejo. Najprej so Pribičević-Zerjavovi glasniki složno vpili, da o pogajanjih med radikali in radičevci sploh ni govora, ker so radikali del »nacionalnega« bloka. To so pripovedovali z namigovanjem, da ima v tem bloku Pribičević glavno besedo. Nekaj časa so trdili, da je vsaka vladna spre-

memba nemogoča, potem so pa kar brez noč začeli pripovedovati, da bi radičevci končno le lahko prišli v sedanja Pašič-Pribičevićeva vlado, kar pomeni, da bi samostojni demokrati na vsak način ostali na oblasti. Radikali, ki že toliko časa pišejo in govorijo o pogajanjih in o sporazumevanju, pa še nikdar niso rabili imena »nacionalni blok«, ampak so vedno govorili o svoji in o Hrvatski seljaški stranki. Končno so dali še službeno objavo o pogajanjih in tu se zopet imenujejo zastopniki radikalne stranke in ne zastopniki ali člani »nacionalnega bloka.«

Spremembe samostojno-demokratskega mišljenja o razvoju dogodkov so prav razumljive. Ko je Pribičević videl, da ga radikali ne vprašajo za dovoljenje glede razgovorjanja s Hrvali in da ne bo mogel preprečiti vstopa radičevcev v vlado, je mislil samo na to, kako bi on sam ostal v vladi. Razni beograjski listi, ki podpirajo Pribičevića, so pisali najprej, da bi lahko Hrvati prišli kvečjemu na prazna mesta sedanje vlade, danes pa že pišejo, da bi v novi vladi na vsak način ostal sam Pribičević, dočim bi nekateri njegovi tovariši dobili državna podtajniška mesta mesto ministrstev. Koliko so razumljive želje samostojnih demokratov, v toliko se mora pa svet čuditi, kako se morejo voditelji te politične skupine sami tako smešiti. Vodja te stranke ves čas dokazuje, da hočejo radičevci radikale samo goljufati in da se z Radičem sploh ne da razgovarjati, ker je vele izdajalec. Sedaj je pa ta isti vodja pripravljen sedeti z »veleizdajalcem« Radičem na vladi, samo da ga ne marajo ne radikali in ne radičevci.

Zadnja poročila pravijo, da so se radikali in radičevci že tako daleč pobotali, da se že sestavlja RR vlada. Znale lastnosti vodstva radikalov kakor tudi radičevcev odpirajo možnost vseh pomislekov. RR strankarski sporazum bo pa le imel svojo dobro stran, če bo odletela Pribičevićeva nasilna skupina.

Shod županov in zaupnikov SLS. za ptujski okraj.

Na praznik sv. Petra in Pavla so se zbrali v Ptuj resnični predstavitelji naših kmetijskih in delavskih slojev iz ptujskega okraja. Prišlo je 60 županov in krog 200 najodličnejših zaupnikov; ti so izrazili v svojih sklepih in spomenicah mišljenje in zahteve ljudstva, ki niso važne le za ptujski okraj, temveč za kmetijsko ljudstvo vobče.

Znani kmetijski narodni bojevniki I. Vrščič, župan pri Sv. Marku, je vodil zborovanje in poslanec Ivan Veseni-

jak je v dveurnem govoru obravnaval državno gospodarstvo, posebej se je govoril o novi carinski tarifi, o prevoznih tarifah, o davkih in monopolih, o gospodarskih potrebah ptujskega okraja, o ptujski gimnaziji in končno o politični situaciji.

Po njegovem izvajanju so bili predlagani in soglasno sprejeti sledeči sklepi:

I. Spomenica na ministrski svet v zadevi carin.

Ta se glasi:

Na svojem sestanku dne 29. junija 1925 so po referatu poslanca I. Vesenjaka zastopniki občin in zaupniki organizacij ugotovili sledeče:

1. Nova carinska tarifa obdrži izvozno carino na glavne poljske pridelke in na živino: konje, govedo, svinje, perutnino itd. in to v takšni meri, da je konkurenca na svetovnih inozemskih tržiščih deloma znatno otež kočena, deloma sploh onemogočena že radi naše izvozne carine same, ne oziraje se na uvozno carino držav, kamor so naši kmetijski proizvodi namenjeni.

2. Uvozna carina na železo, posebej pa na vsakovrstne stroje in kmetijsko orodje, je takšna, da je nabava taistih naravnost onemogočena. S tem se direktno ubija intenzivno, smotreno in relativno ceno obdelovanja zemlja, kar se v naši pretežno poljedelski državi brezpogojno ne bi smelo goditi.

3. Na življenjske vsakdanje potrebščine, kakor posebej na bombaževo in volneno ter platneno blago so predvidene tako visoke carinske postavke, da si jih širok mašnejši državljan in posebej delavci in mali posestniki sploh ne bodo mogli nabavljati.

4. Nova carinska tarifa je v prvi vrsti brezumno kruto fiskalna, v drugi vrsti hoče neumestno zaščititi na neprimeren način našo življenja zmožno, in celo našo življenja nezmožno industrijo, ubija pa gospodarsko eksistenco in onemogočuje napredek kmetijstva ter neizprosno vodi v obuboževanje.

Zaradi tega od ljudstva izvoljeni župani in zaupniki proti takšni tarifi najodločneje protestiramo in zahtevamo:

a) Izvozna carina v svrhu pospeševanja našega gospodarstva se ukine.

b) Uvozna carina na železo, na vsakovrstne poljedelske stroje in kmetijsko orodje in na industrijske stroje se naj tudi ukine, da se omogoči intenzivno kmet. gospodarstvo.

c) Carina na bombaževo, volneno in platneno blago se naj zniža na minimum.

V tem smislu je sistematično predelati celo carinsko tarifo in jo tako spraviti v sklad z življenjskimi potrebami ogromne večine državljanov.

LISTER.

Zgodbe napoleonskega vojaka.

Francoski spisatelj Erckmann-Chatrian; preložil Al. B.

15. nadaljevanje.

Moralo je biti okrog šeste ure. Sovražnik se je bil polastil vseh hiš in je polnil vrtove, vaško cesto in stranske ulice. Jaz sem se tresel mraza po vsem telesu. Celo sem naslanjal ob kolena ter bil ves trd in omamljen. Grmenje topov me je zopet zdramilo. Topa na vrtu in nekje drugih, ki so bili postavljeni višje gor v vasi, so streljali ter z vsakim strelom razsvetljevali glavno cesto, po kateri so se gnetli Prusi in Rusi. Streljali so tudi iz vseh oken. A vse to ni bilo nič proti streljanju Francozov tam na griču. In spodaj v dolini je drla sem gori mlada garda v brzotoku v strnjenih kolonah, polkovniki, poveljniki in generali z visoko dvignjenimi sabljami na konjih sredi bajonetov. Vse je bilo zavito v sivo meglo in le trenutno razsvetljevano od ognja osemdesetih topov, katere je dal cesar strniti v eno samo baterijo, da podkrepí naskok. Teh osemdeset topov je delalo strašno bobnenje; in staro poslopje, ob katero sem se naslanjal, se je kljub oddaljenosti treslo do tal od tega. Krogle so na cesti podirale cele vrste Prusov in Rusov kakor kosa travo; zdaj je bila vrsta na njih, da se razmaknejo!

Za nami sem slišal odgovarjati sovražno artiljerijo in si mislil: »Moj Bog! Ko bi zdaj le Francozi zmagali, potem bodo vsaj pobrali uboge ranjence. Prusi in Kozaki bodo mislili samo na svoje in nas vse pustili poginiti.« Na seržanta nisem pazil več. Gledal sem samo, kako so pruski topničarji topove nabijali, merili in sprožili. Preklinjal sem jih iz srca ter z veseljem poslušal klice: »Živio cesar!«, ki so prihajali iz doline. Razločno jih je bilo slišati v premorih med topovskimi salvami.

Slednjč so se čez dvajset minut Prusi in Rusi pričeli umakati. V gruclah so drli nazaj po cesti, v kateri smo bili

mi, da se ustanove na bregu. Klici »Živio cesar!« so se čedalje bolj bližali. Topničarji pred nami so se žurili kot zbesneli, a tri ali štiri krogle so padle med nje, razdrobile eno kolo ter jih obsule s prstjo. En top je padel po strani, dva topničarja sta bila ubita, dva druga ranjena. Kar me je nekdo zgrabil za roko — obrnil sem se in ugledal starega seržanta, ki me je gledal, dasi napol mrtev ter se pri tem divje smejal. Skedenjska streha se je sesula, zid se je skrivil in nagnil, a še pazila nisva na to. Videla sva samo poraz sovražnika in med groznim pokanjem in grmenjem slišala samo vedno bliže prihajajoče klice naših vojakov.

Naenkrat je seržant prebledel kot zid in zaklical:

»Tukaj je!«

In na kolenih se je nagnil naprej, z eno roko se je upiral ob tla, drugo pa dvigal ter kričal na ves glas:

»Živio cesar!«

Potem je z obrazom padel na tla ter se ni več ganil.

In ko sem se jaz, da bi kaj videl, tudi nagnil naprej, sem ugledal Napoleona, kako je mrzel in miren sredi streljanja dirjal gor po bregu. Klobuk je imel potisnjen na veliko glavo, ogrnjen v siv, odprt plašč in počez čez beli telovnik rdeč trak. Vse se mu je umikalo. Pruski topničarji so pustili pri miru svoje topove ter poskakali čez vrtni zid, ne zmečec se za kričanje častnikov, ki so jih hoteli zadržati.

Videl sem vse te podrobnosti, ki so se s plamenečimi znamenji vtisnile v moj spomin. Od tistega hipa naprej pa se ne spominjam ničesar več, kajti v trdni nadi na našo zmago sem izgubil zavest ter ležal kot mrtvec med drugimi mrtvci.

XIV.

Sredi nočnega miru sem se zopet predramil. Oblaki so šli preko neba in luna je gledala na opustošeno vas, prevrnjene topove in nakopičene mrtvece, kakor od početka sveta gleda na žuborečo vodo, kličočo travo in jeseni na padajoče listje. Človek ni nič v primeri z večno naravo — to umirajoči bolj unemoj od drugih.

Nisem se mogel ganiti in strašno me je bolelo. Gibati sem mogel samo desno roko. Vendar se mi je posrečilo, da sem se dvignil ob komolcu. Zdaj sem daleč po ulici

naprej videl mrliča vrhu mrliča. Luna je blede sijala nanje; bili so beli kot sneg. Nekateri so imeli široko odprta usta in oči; drugi so ležali z obrazom na tleh, torbico za patrone in telečnjak so imeli na hrbtu in krčevito z roko držali puško. Vse to sem videl grozno razločno, zobje so mi škepetali od groze in straha.

Hotel sem poklicati na pomoč, a čul samo slaboten glas kakor ihtenje otrokovo. Obupan sem se zopet zgrudil. A slabi klic, ki se je razlegel po tišini, je polagoma vzbudil druge, ki so prihajali od vseh strani: vsi ranjenci so mislili, da prihaja pomoč, in kdor je mogel, je klical. To klicanje je trajalo nekaj minut, potem pa je zopet vse utihnilo. Slišal sem samo še počasno hrkanje konja, ki je ležal blizu mene za mejo. Hotel je vstati in videl sem, kako je dvignil glavo na dolgem vratu, potem pa se je zopet sesedel.

Vsled napora se mi je rana zopet odprla. Znova sem čutil, kako mi je kri curljala pod roko. Zaprl sem oči, čakajoč smrti in vseh nekdanih dogodkov iz časov prve mladosti sem se spomnil kot sanj — raznih stvari v vasi, ko me je uboga mati še gugala na rokah ter me uspavala s pevanjem, male sobice, stare postelje, našega psa, ki se je igral z mano ter me valjal po tleh semtertje, očeta, ki je zvečer s sekuro na rami veseli prihajal domov, me jemal na široke roke ter poljuboval...

»O uboga mati... ubogi oče!« sem si mislil. »Ko bi bila vidva vedela, da sta vzgajala svoje dete s tako ljubeznijo in skrbjo samo zato, da nekoč bedno pogine, samo, daleč proč od vsake pomoči!... Kako bi bila žalostna, kako bi preklinjala tiste, ki so ga spravili v tak položaj!... Ah, ko bi bila zdaj tukaj!... ko bi vaju le mogel prositi odpuščanje za trud in skrb, ki sem jo vama delal!«

In pri teh mislih so mi solze tekale po licu, žalost mi je dvigala prsi — dolgo sem potihem ihtel.

Kmalu so mi prišli na misel tudi Katarina, teta Marjeta in dobri gospod Gulden, in to je bilo grozno! Vse, kar sem si predstavljal, je bilo podobno igri, ki se godi pred vašimi očmi: videl sem njih strmenje in strah, ko so čuli novice o veliki bitki, videl, kako je šla teta Marjeta vsak dan po veliki cesti na pošto, dočim je Katarina v molitvi čakala nanjo, videl sem, kako je gospod Gulden

II. Ministru za javne zgradbe je bila odposlana sledeča spomenica:

Gospod minister!

Ptujski okraj ima razmeroma veliko omrežje okrajnih cest, ki so na neugodnem terenu ter služijo tudi kot tranzitne ceste drugim okrajem.

Vzdrževanje teh cest zahteva ogromne svote in naš okraj je moral prenapeti svoje finančne zmožnosti. V tekočem letu mora pobirati 500% doklade k državnim direktnim davkom. To pa je na eni strani vsled gospodarske krize prebivalstvu trajno naložiti nemogoče, povrh pa so na drugi strani prispevki kljub temu nezadostni.

Da je prišel okraj v takšno stanje, leži vzrok tudi v dejstvu, da od strani državne uprave za utemeljene svoje vloge in zakonite svoje zahteve ni našel dovolj razumevanja.

Omenjamo k temu še dejstvo, da morajo naše politične občine v prvi vrsti za ceste in šole pobirati od 50 do 1000% občinskih doklad, kakor kaže priloženi izkaz. Na ta način je ljudstvo z datjavami preobremenjeno in okraju preli ne samo splošen zastoj, temveč naravnost obubožanje.

Da se ohranijo ceste in mostovi vsaj v dosedanjem stanju, je nujno potrebno, da ministrstvo za javne zgradbe-

a) izplača okraju zaostale dolžne prispevke iz naslova državnih in deželnih prispevkov;

b) stavi v svoj proračun za ptujski okraj večje denarne svote;

c) da za nujno potrebna dela pri mostovih dovoli enkratno izredno podporo v znesku 100.000 din.

Iz vsakovrstnih vlog in osebnih posredovanj, pa tudi iz uradnih poročil gradbene direkcije je nujnost in utemeljenost naših zahtev več kot jasna. Zato računamo, da visoko ministrstvo našim prošnjam in zakonitim zahtevam ugodi.

III. Glede prevoznin na železnicah za blago se zahteva od ministrstva za promet:

1. Da se s 15. septembrom 1923 povišana prevoznina za prevoz konj, goved in svinj v znesku 30% ne le zopet odpravi, temveč v novi vozni tarifi zniža pod postavke, kakor so bile pred 15. septembrom 1923.

Ravno tako se mora odpraviti 100%no povišanje prevoznine za brzovozno blago, ker je to v interesu prometa s pridelki, kateri se naglo kvarijo, pa tudi ne presegajo tako visoke prevoznine.

Znižati se mora nadalje tudi prevoznina na prazno posodo, na zaboje in košare ter sličnim predmetom, ki služijo prevozu kmetijskih pridelkov na mestne trge.

Za pospeševanje našega izvoza je treba v novih železniških tarifnih predvideti posebne ugodnosti za izvozno blago, da se s tem pospešuje izvoz in olajša konkurenca na svetovnih trgih.

IV. Ptujska gimnazija.

Ker se je raznesla vest, da je posebna komisija pri ministrstvu prosvete med drugimi predložila ukinitve 7. in 8. razreda ptujske gimnazije, so zborovalci na naslov ministrstva prosvete podpisali in poslali posebno spomenico, kjer z vso odločnostjo ugovarjajo proti predlogu one komisije ter zahtevajo, da ostane ptujski zavod v celoti.

Sam sedel v svoji sobi ter čital v časopisu, da je tretji amadni zbor več trpel nego drugi, kako je glavo povešajoč hodil po sobi gorindol ter pozno in zamišljen sedel k delavni mizi. Moja duša je bila pri njih doma: rekli bi, da je s teto Marjeto čakala na pošti, potrta se je z njo vračala v vas, videla je Katarino v njenem obupu.

Potem je šel neko jutro poštni sel Rödiger v bluzi in z malo usnjeto torbico v Vier-Winden. Odprl je hišna vrata in teti Marjeti, ki je kar stmelala, izročil veliko pisanje. Katarina je stala za njo, blede kot mrič — bil je moj mrtvaški list, ki je bil pravkar prišel po pošti. Slišal sem v srce segajoče ihtenje Katarine, ki se je bila zgrudila na tla, in tožbe tete Marjete, ki so se ji bili razvozljali sivi lasje, kako je kričala, da je ni več pravice na svetu. . . . da bi bilo za siromake najboljšje, ko bi jih sploh ne bilo na svetu, ker jih je Bog zapustil! . . . Blagi gospod Gudden jo je prišel tolažiti. Ko pa je vstopil, je tudi on pričel ihteti. Vsi skupaj so jokali in klicali v nepopisni žalosti:

»O ubogi Jože! ubogi Jože!«

To mi je trgalo srce.

Potem mi je prišlo na misel, da bi trideset do štirideset rodbin na Francoskem, Ruskem in Nemškem dobilo isto poročilo, in da bi včasih utegnili biti še groznejše, ker je mnogo nesrečnikov, ki so ležali tu na bojišču, imelo še očeta in mater. Vse to se mi je zdelo kot prokletstvo, kot človeškega rodu silen in obupen klic, ki sega do neba.

Zdaj sem se spomnil tudi tistih ubogih pialzburskih žena, ki so za časa velikega umikanja iz Rusije molile v oerki, in umel sem, kaj se je takrat godilo v njih dušah. . . . Spomnil sem se, da bo tudi Katarina kmalu hitela tja in da bo leta in leta molila ter se me spominjala. . . . In vendar mi je dobro delo, da sem gojil v srcu tako zaupanje do nje ter bil prepričan, da bo ohranila svojo ljubezen do poznih let, me vedno imela pred očmi in da ne bo vzela za moža nikogar drugega.

Take so bile moje misli, kajti vedel sem, da sva se ljubila od mladih nog in da me nikdar ne bo mogla pozabiti. Bil sem tako ginjen, da so mi neprestano solze tekle po licih.

Proti jutru je pričelo rositi. To enakomerno šumenje

Mala Nadica

ve dobro, da razveseli ljubljene strička najbolj, ako mu prinese omot učinkovitih »TORO prsne karamele.« Od nešteto navdušenih ljudi vedno v uporabi, vplivajo blagodejno na prebavo, proti kašlju, prehlajenju, hripavosti, katarju ter se dobijo za samo 3 dinarje pri vsakem trgovcu ali lekarni.

V. V zadevi davkov

zahtevajo v smislu predlogov Jugoslovanskega kluba zvišanje eksistenčnega minimuma na 20.000 dinarjev in prvotno lestvico, kakor se je začela svoj čas pri 1200 K. Glede prenosnine odobravajo zahtevo Jugoslovanskega kluba, da se taiste izpremenijo tako, da bodo mala posestva, ki ne morejo sama preživljati rodbine, sploh prenosnega davka in desetka prosta, večja pa naj plačajo od 1% do 3% po vrednosti in vrsti sorodstva.

Posebej pa zahtevajo zborovalci znižanje monopol-ske cene na sol.

VI. Zborovalci so na stališču.

da se mora Pribečevičev predlog o ljudskih šolah z vso odločnostjo pobijati in zahtevajo kot starši in davkoplačevalci slovensko in krščansko vzgojo v šoli.

VII. Politično poročilo

svojega poslanca g. Vesenjaka vzamejo z odobravanjem na znanje ter izrekajo njemu, kakor celemu Jugoslov. klubu svoje zaupanje.

Tako so naši župani in zaupniki zopet dokazali, da se ne plašijo ne potov ne stroškov, kadar je treba povzdigniti glas za interese ljudstva.

Glavobol kviri veselje za življenje!

Hitro in sigurno pomagajo

Aspirin-tablete Bayer

Pazite na modro-belorožje pečatno znamko.

Kmetijska dela v mesecu juliju.

V splošnem in pri živini.

V mesecu juliju zajde naša zemlja na takšna pota v planetnem sistemu okrog solca, ki nas osrečijo z obilno mero solčne toplote — tega največjega daru božanske narave. Najbujnejšo vegetacijo opazamo v toplih in solčnih krajih, ako imajo ob enem tudi dovolj podnebne vlage, kakor v nekaterih krajih Afrike in Južne Amerike. Poslužimo se torej solčne toplote in žarkov v najizdatnejši meri ter se ne skrivajmo preveč v senco v solčnih dneh.

Pripravimo škedenj za mlatev in žitnice za shrambo žita. Mlatilnico, ako jo imamo, namažimo s strojnim oljem in pregledajmo posamezne dele, ali so popolnoma v redu, da se izognemo prekinjanju med mlato. Ob napornem delu in v hudih vročini ne zavijamo preveč alkoholnih pijač, ker bi to lahko imelo smrtne posledice vsled solnčarice. Najprikladnejša jedila za delovnega človeka po leti so močnata jedila, sočivje, sadje in zelenjava. Tudi kislo mleko kot hrana v vročem poletnem času je vsega priporočila vredno. Kopajmo se v vročih dnevih v potoku, s čemur osvežujemo telo in krepimo zdravje v znatni meri, ne glede na to, kako neprijetno je bivati v bližini človeka, ki si ne umiva potnega obraza in svojih potnih nog.

Govede in konj ne gonimo na prehudo vročino ter jih kopajmo, ako imamo za to primerno mesto. Pazimo, da imajo svinje in perutnina zmirom dovolj sveže pitne vode. Zapiranje kokoši v drvarnice je indirektno trpinčenje živali, ki so ustvarjene za to, da si iščejo hrane (razno golazen) tudi na prostem. Kdor kokošim ne more nuditi gibanja po trati in pašnikih, naj rajši prepusti kurjerejo drugim, ki imajo sredstva in potrebne pripomočke za to gospodarsko panogo. Držanje kokoši med zidovjem v mestih je dedščina svetovne vojne, ko je človek bil primoran stikati neprestano po vi-rih za svojo prehrano, da se je obdržal pri življenju, v današnjih razmerah pa je takšno ravnanje nerentabilno in neumestno.

Prehod od materinega mleka na drugo hrano pri mladih živalih naj se izvrši previdno in počasi, da preveč ne zmršavijo in v rasti ne zaostanejo. Pomnimo, da nežni želodec mlade živali ne more prebaviti surove vlaknaste krme, kakor jo prebavlja želodec starejše živali. Zategadelj je teletom po odstavitvi od mater pokladati razen zelene ali suhe krme tudi nekoliko otrobov, pujskom pa lažje prebavljiva krmila, kakor: kuhano zelenje, kuhan krompir in mrkev ter posneto mleko. Deteljo je dajati pujskom le kot nameček.

Topel in gost dež pospešuje rast gob v lesu. Obilna podnebna vlaga v juniju in v juliju je koristna za travo in gobe, a škodljiva za vinograde in snopje na polju. Radi tega je nastal pregovor, ki se glasi:

Gob če v lesu najde se veliko,
vinograd pokaže slabo sliko,
in na njivi snopje bode klilo,
na Medardovo če je rosilo.

V vinogradu.

Povezujemo poganjke vinske trte, ki so nanovo zrastle, da se ne nagibljejo na sosedne trte in ne oviraje

mi ni bilo z ustnic: šumenje padajočih kapljic v drevesih in po strehah je zamorilo vsak glas. In vendar sem se tolažil: »Cujejo te . . . že gredo!« . . . Zdelo se mi je, da svetilka prihaja po vrtni stezi in luč na vsak korak postaja večja. Ko pa je nekaj minut omahovala po bojišču, je polagoma izginila v grapi.

Brezzavesten sem se zopet zgrudil na tla.

XV.

Zavedel sem se zopet v velikem, lopi podobnem, s stebri podprtem skednju. Nekdo mi je dajal piti vina in vode, kar se mi je zdelo jako dobro. Ko sem odprl oči, sem ugledal starega vojaka s sivimi brki, ki mi je glavo držal pokoncu ter mi k ustnicam pritiskal posodo z vodo.

»Kako je kaj?« je vprašal dobrodušno. »Boljšje?«

Nehote sem se mu nasmehljal, ko sem se spomnil, da sem še živ. Prsi in levo ramo sem imel trdo povezano. Sicer me je še peklo, a se nisem zmenil za to — saj sem bil živ.

Najprej sem pričel ogledovati debele tramove, ki so se križali nad mano, in strešno opeko, skozi katero je na nekaterih mestih sijala dnevna luč. Čez nekaj minut sem okrenil glavo in spoznal, da sem ležal v prostornem skednju, v kakršnih tamošnji pivovarci shranjujejo kadi in vozove. Okroginokrog na žimnicah in slamnjakih je ležalo mnogo ranjencev. Nekako v sredi pa je bil štabni zdravnik z dvema pomočnikoma, vsi z zavihanimi rokavi; ravno so na veliki kuhinjski mizi nekому nogu jemali proč. Ranjenec je ječal. Za njimi je bil cel kup odrezanih nog in rok — lahko si je misliti, kakšne misli so me obhajale ob tem pogledu.

Pet ali šest pešcev je ranjencem streglo s pijačo in vrčev in kopic.

Največji vtis pa je delal name štabni zdravnik z zavihanimi rokavi, ki je rezal svojo pot, ne zmeneč se za stokanje. Imel je velik nos in udrti lica ter se vsak hip zadiral nad svojima pomočnikoma, ki mu nista dovolj hitro podajala nože, pincete, bombaž in platnene krpice, ali pa nista takoj z gobo obrisala krvi. Kljub temu delo ni šlo počasi izpod rok, kajti prej nego v četrt ure so bili odrezali že dve nogi.